

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 594-1911)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Elektricitetsafgift

Belysningsvæsen/Gasafgift

Brandvæsen

Brandvæsen/Brandvæsenets Personale

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 28. marts 1912](#)
- 2) [Byrådsmødet den 2. marts 1922](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. marts 1912 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 594-1911)

Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om Forhøjelse af Gas- og Elektricitetspriserne".

Følgende Skrivelse fra Direktionen for Belysningsvæsenet til Udvalget forelaa:

"I Anledning af, at Beholdningen af Gaskul vil være opbrugt ca den 1. April d. A., er der i de sidste Dage med det ærede Udvalgs Approbation købt ca. 2100 Tons Gaskul nemlig:

600 Tons engelske Gaskul

købt direkte til en Pris af Kr. 32,09 pr. Ton og 1500 Tons tyske Gaskul

gennem Mægler til....."35,00"

Merudgiften til disse Kul, der antagelig rigelig vil dække Forbruget i April Maaned, er sammenlignet med Kontraktprisen Kr. 45330,00.

Gassalget i April regnes til ialt 511400 Kubikmeter og vil Gasprisen, saa fremt denne skal dække Merudgiften, være at forhøje med 8,86 Øre pr. Kubikmeter.

Imidlertid maa Elektricitetsværket, der forsynes med Brændsel fra Gasværket, ogsaa tage Del i Merudgiften.

Salget af Elektricitet i April Maaned ventes at blive ca. 300000 Hektowatt til Lys og 385000 Hektowatt til Motordrift, hvilket med en Prisforhøjelse af 50 % vil indbringe en Merindtægt af ca 9000 Kr., der fradraget Gasværkets Merudgift, bringer denne ned til Kr. 36330,00, der fordelt paa Salget 511400 m³, giver en Forhøjelse af 7,1 Øre pr. m³.

Det bemærkes, at Salget af Lysgas paa denne Aarstid kun udgør 8 % af det samlede Salg, hvorfor en større Prisforhøjelse paa Lysgas end paa Kogegas kun vil indbringe et forholdsvis lille Beløb.

I fornævnte Beregning er ikke taget Hensyn til, at Gasudbyttet af de købte Kul sandsynligvis er mindre end sædvanlig, ligesom der heller ikke er regnet med, at Gassalget mulig vil gaa ned paa Grund af de forhøjede Priser, hvilket stiller Sagen endnu ugunstigere.

En eventuel Prisforhøjelse vil for Elektricitetens Vedkommende ikke kunne ramme Statsbanedriften og A/S Aarhus elektriske Sporvej".

Udvalgets Indstilling var saalydende:

"Udvalget mener ikke at kunne stille Forslag om en Prisforhøjelse, som dækker fornævnte Merudgift, men foreslaar, at Prisen fra den Dag Aflæsningen af Maalerne pr. 1. April har fundet

Sted (Aflæsningen er paabegyndt, _____ den __22__ ds.)

forhøjes saaledes:

Prisen paa Kogegas og Motorgas (alm. Maaler) forhøjes fra 10 ½ Øre til 14 Øre pr. m³.

Prisen paa Kogegas (Automatmaaler) forhøjes fra 11 ½ Øre til 15 Øre pr. m³.

Prisen paa Lysgas (alm. Maaler) forhøjes fra 14 Øre til 18 Øre pr. m³.

Prisen paa Lysgas (Automatmaaler) forhøjes fra 15 Øre til 19 Øre pr m 3.

Prisen paa elektrisk Strøm til Lys forhøjes med 1 Øre pr. Hw.

Prisen paa elektrisk Strøm til Motorer forhøjes fra i 1 ½ Øre til 2 Øre pr. Hw "

Samuelson forelagde Indstillingen og udtalte, at skønt det var absolut nødvendigt at gaa til en Forhøjelse af Gasprisen, hvis man vilde have, at Værket skulde betale sig, mente Udvalget det dog ikke rigtigt at foreslaa Prisen forhøjet i Forhold til Kulprisens Forhøjelse, idet en saadan Forhøjelse vilde ramme for haardt i Øjeblikket, men ansaa det for heldigst at nøjes med en mindre Forhøjelse og lade den vare, til Merudgiften i Anledning af de høje Kulpriser var dækket. Der havde været Ønske fremme om en stærkere Forhøjelse paa Lysgas end paa Kogegas, men da Salget af Lysgas kun androg 8 % af det samlede Salg paa denne Aarstid, vilde en yderlig Forhøjelse paa dette Omraade ikke forslaa ret meget. I 1900 var Gasprisen ligeledes blevet midlertidig forhøjet paa Grund af høje Kulpriser, og Forhøjelsen havde da varet et halvt Aar. Hvor længe Forhøjelsen denne Gang vilde komme til at vare, kunde ingen vide, men hvis man ønskede Merudgiften ind gennem Forhøjelsen, maatte Byraadet overlade til Udvalget at komme med Forslag om Nedsættelse, naar det fandt det rigtigt. Naar man kom ned paa almindelige Kulpriser, vilde Merudgiften antagelig dækkes i Løbet af et Par Maaneder. Sandsynlighed talte imidlertid for, at Kulpriserne priserne ikke vilde blive normale foreløbig, selv om de maaske nok inden ret længe vilde blive noget lavere. En 3-4 Maaneder efter Strejkens Slutning vilde de dog maaske nok holde sig høje.

N. J o h. Laursen skulde ikke sige noget imod at forhøje Gaspriserne, da dette maatte anses for en Nødvendighed, men mente ikke, det kunde overlades til Udvalget at bestemme, naar det skulde komme med Forslag om Nedsættelse. Der maatte sættes en bestemt Frist; man kunde maaske sige i Løbet af Sommeren, altsaa inden Oktober. Inden Udløbet af denne Frist skulde Udvalget komme med Forslag om enten Nedsættelse eller Bibeholdelse af de forhøjede Priser. Taleren spurgte dernæst, om der ikke kunde gøres noget for at faa Sporvejselskabet til at bære noget af Merudgiften ved Stigningen i Kulpriserne. Antagelig var Kontrakten med Selskabet angaaende Leveringen af Elektricitet bindende for Byen, og Taleren ønskede heller ikke, man skulde bære sig ad overfor Selskabet, som Kulimportørerne havde baaret sig ad overfor Kommunen, men mente, at der ved en Forhandling maaske kunde opnaaes noget.

Samuelson saa intet til Hinder for, at Udvalget i Løbet af Sommeren kunde komme med

Forslag om enten Nedsættelse eller Bibeholdelse af de højere Priser.

Simonsen anbefalede at tiltræde Forslaget, der forelaa enstemmig fra Udvalget, og som vidnede om sund Forretningssans og Alvor i Belysningsvæsenets Administration. En Forhøjelse var ganske nødvendig, og det var meget rigtigt af Udvalget ikke at forlange hele Merudgiften dækket i den Tid, de høje Kulpriser varede, men at fordele den noget ogsaa over de følgende Maaneder.

Hr. N. Joh. Laursens Forslag var derimod fuldstændig overflødig for ikke at sige meningsløst. Da ingen kunde have nogen Mening om, hvor længe de høje Kulpriser vilde vare, og ingen altsaa kunde vide noget om, hvilket Beløb der skulde indvindes ved de forhøjede Gaspriser, vilde det være ganske umuligt at sætte en bestemt Frist, inden hvilken Udvalget skulde komme med Forslag om Nedsættelse. Desuden var den foreslaaede Forhøjelse saa stor, at der ingen Fare var for, at den skulde blive permanent. Taleren saa en Fordel i, at Forhøjelsen ikke var $\frac{1}{2}$ eller 1 Øre, da man saa kunde befrygte, at den skulde blive vedvarende. Naar den blev saa stor som foreslaaet, og man vidste, at Udvalgets flertal, ja maaske hele Udvalget mente, at Forhøjelsen ikke skulde vare længere end højst nødvendigt, kunde man være ganske rolig.

J. C. Petersen kunde ikke stemme for Forslaget og fandt det ganske urigtigt paa dette Tidspunkt at gennemføre en saa kolossal Forhøjelse. Der var Krig mellem to Parter i England, og det var Kommunen, som kom til at bære Krigsomkostningerne. Merudgiften burde derfor bæres ligeligt af alle Borgere og ikke lægges paa Gas- og Elektricitetsforbrugere alene, som var ganske uskyldige i Krigen. De næringsdrivende, som brugte Gas eller Elektricitet i deres Bedrift, var ikke tjent med at faa deres Driftsudgifter forhøjet med 30 - 40 %, idet der for dem ingen Udvej var til at faa Merudgiften dækket. Paa samme Maade stillede det sig for dem, der ved Licitationer havde paataget sig et eller andet Arbejde og ved Udregningen af deres Tilbud selvfølgelig ikke kunde have regnet med en saa stærk Forhøjelse af Udgiften til deres Drivkraft, hvor denne var Gas eller Elektricitet. Kommunen vilde antagelig ikke selv give højere Priser for sine Arbejder, end de var bortliciteret til. Man burde se, hvor stor Merudgiften i Anledning af de høje Kulpriser blev, inden man skred til at forhøje Gas- og Elektricitetspriserne derefter. Statsbanerne havde da heller ikke forhøjet sine Takster paa Grund af Kulstrejken.

Mikael Johansen kunde med stor Tilfredshed konstatere, at Socialdemokraterne i Aarhus Byraad vilde gaa med til indirekte Beskatning. Dette kunde faa stor Betydning ikke blot her,

men ogsaa i Staten. Taleren var ogsaa Ven af indirekte Beskatning, vel at mærke, naar den ramte dem, der havde Forbruget. I dette Tilfælde stillede Sagen sig imidlertid noget anderledes. Under Budgetbehandlingen var der fra Talerens Side i Byraadet blevet gjort opmærksom paa, at det var et farligt Budget, man var i Færd med at lægge, men Budgettet var dog blevet lagt alligevel. Taleren mente vedblivende, at det var et kunstigt Budget, men det maatte Flertallet nu tage Følgerne af. Iøvrigt gad Taleren gerne vide, hvorledes man vilde forsvare at forhøje Gaspriserne, samtidig med at man anlagde Erstatnings-sag mod Leverandørerne, ligesom han ogsaa gerne vilde vide, om man, hvis man vandt Erstatnings-sagen, hvad man vel ventede, vilde tilbagebetale Forbrugerne den Ekstraudskrivning, der nu var Forslag om. Vilde man ikke give Forbrugerne deres Penge igen, vilde man jo bære sig ad paa ganske samme Maade som Leverandørerne. Skulde man have en Forhøjelse, burde alle Borgere tage Del deri. Dersom Flertallet imidlertid vilde erkende, at det nu og fremtidig vilde være med til indirekte Beskatning, var Sagen en anden. Det var sørgerligt, at Belysningsvæsenet, der tidligere havde givet et Overskud paa 80000 Kr., nu gav Underskud. Om dette skyldtes en daarligere Ledelse, skulde Taleren ikke komme ind paa, men han maatte dog hævde, at det gerne skulde være saaledes, at Kommunen kunde komme over en saa forholdsvis lille og forbigaaende Kalamitet uden at tage af Skatteydernes Lommer. Taleren kunde støtte Hr. N. Joh. Laursens Forslag om, at Belysnings udvalget inden en bestemt Frist skulde komme med Forslag om Nedsættelse. Forhøjelsen skulde ikke gerne vare mere end en 3 Maaneder, da det ellers kunde befrygtes, at Gasprisen ikke igen kom ned, i hvert Fald ikke til den nuværende Pris, og det skulde siges, at denne her var høj, højere end andre Steder. Taleren ønskede ligesom Hr. N. Joh. Laursen at vide, om der ikke kunde gøres noget for at faa Sporvejen, der vist var et godt Foretagende, til at bære noget af Mer udgiften. Taleren vilde ikke fravige sit Standpunkt fra Budgetbehandlingen, men skulde gerne stemme for en Forhøjelse, hvis dens Varighed kunde begrænses til 2-3 Maaneder, og hvis Flertallet vilde erkende, at det nu og i Fremtiden vilde gaa med til indirekte Beskatning

Møller skulde indrømme, at det ikke var noget særlig behageligt Forslag for Udvalget at komme med, men Udvalget betragtede Belysningsvæsenet som en Forretning, der skulde bære sig, og havde Byraadet samme Anskuelse, maatte det ogsaa give Udvalget Lov til at bruge de nødvendige Midler. Til Hr. Mikael Johansen, der havde beklaget, at Belysningsudvalget nu gav Underskud, skønt det tidligere havde givet et Overskud paa 80000 Kr., skulde Taleren bemærke, at dette Forhold skyldtes forskellige

Omstændigheder, dels at Gasforbruget var gaaet betydeligt ned, uden at Udgifterne derved var gaaet ned, og dels at Forrentningen var blevet større, idet Værket paa en Maade var blevet overkapitaliseret. Naar Hr. Johansen hentydede til en daarlig Ledelse, skulde Taleren gerne indrømme, at Udvalget kunde være langt dygtigere, og kunde der findes et dygtigere, vilde det naturligvis være heldigt, men selv om Udvalgets Evner ikke var store, saa foretog Udvalget sig dog ikke andel, end det kunde forsvare overfor Borgerne og Byraadet. Hr. Johansen havde ogsaa udtalt, at Gasprisen var større end i andre Byer, men dette passede absolut ikke, kun i een By, Horsens, var Kogegasprisen lige saa lav som i Aarhus, men ellers var den højere end i alle andre Byer. Taleren paaviste dette ved at oplæse Kogegaspriserne for en Række Købstæder. Derimod skulde det erkendes, at Aarhus med den nu foreslaaede Forhøjelse vilde komme højere end de fleste Byer, men Forhøjelsen skulde jo kun være rent midler tidig, skønt det næppe kunde ventes, at man vedblivende kunde holde Prisen meget lavere end i andre Byer, ogsaa fordi Arbejderne her blev lønnet 25 % bedre end ved andre Værker. Som Budgettet var lagt, var det tvivlsomt, om man kunde have holdt de nuværende Gaspriser, da man jo sikkert ikke uanset Strejken kunde have købt Kul til den budgetterede Pris af 15 Kr. pr. Ton. Til Hr. J. G. Petersen bemærkede Taleren, at vilde man ikke indvinde Merudgiften ved Stigningen af Kulpriserne gennem Salget af Gas og Elektricitet, maatte man gøre det gennem Skatten, og det skulde dog synes most retfærdig, at de, der havde Goderne, kom til at betale den Prisforhøjelse, der skyldtes Produktionens Fordyrelse.

Maaske vilde man vinde Retssagen mod Leverandørerne, men der vilde sikkert gaa et Par Aar, inden der kom Afslutning derpaa, og saa længe vilde det være vanskeligt for Belysningsvæsenet at vente. Den Merudgift, enkelte Entreprenører, der brugte Gas eller Elektricitet til Drivkraft, vilde faa ved Forhøjelsen, kunde næppe bevirke større Tab ved nogen Entreprise. Taleren beklagede den Stilling, de Herrer J. C. Petersen og Mikael Johansen havde indtaget til Forslaget, da han ansaa det for sund Politik at faa de Penge, der stod i kommunale Institutioner, forrentede. Til Hr. N. Joh. Laursen bemærkede Taleren, at der i Kontrakten med Sporvejsselskabet ingen Strejkeklausul fandtes. Man kunde naturligvis godt anmode Selskabet om en Forhandling om en noget højere Pris for Elektricitet under Strejken, men man fik næppe noget ud deraf. Et Aktieselskab kunde efter Talerens Mening slet ikke gaa med til saadant. Noget lignende var iøvrigt Tilfælde med Forholdet overfor Statsbanerne. Taleren haabede og ønskede, at den forhøjede Elektricitetspris maatte blive rent midlertidig og snart gaa ned til den nuværende Pris, som

under normale Forhold var saa høj, som den kunde taale at være. Derimod troede han ikke, at man det første Aars Tid kom ned paa samme Kogegaspris som nu. I de aller fleste Byer var Prisen ens for Lysgas og Kogegas, men her var Lysgassen betydeligt dyrere end Kogegassen. Hvis Taleren før havde været klar over, hvorledes Forholdet var i den Henseende i andre Byer, vilde han have henstillet til sine Kollegaer i Udvalget ikke at forhøje Lysgasprisen saa meget. Sluttelig anbefalede han Indstillingen og udtalte, at han meget vilde beklage, om ikke alle stemte for den.

N. Joh. Laursen havde ikke haft til Hensigt at fremkomme med nogen Kritik af Udvalget, men havde kun ment, at der burdes vælges et Tidspunkt, inden hvilket Udvalget maatte komme til Byraadet med Forslag om enten Bibeholdelse eller Nedsættelse af de forhøjede Priser, idet han ansaa det for rigtigst, at Byraadet fik sikker Lejlighed til at tage den Sag under uy Overvejelse. Det forbavsede ham meget, at Hr Simonsen, som jo tilhørte Flertallet, kunde have noget imod det. Ligeledes forbavsede det Taleren, at Hr. Møller kunde sige, at Gasværket var overkapitaliseret, da han ikke kunde tænke sig, at Værkets Gæld var større end dets Anlægskapital. Det vilde være ønskeligt, om Hr. Møller ogsaa vilde nævne Gasprisen for de Byer, der nærmede sig Aarhus i Størrelse, og ikke blot for de mindre Byer.

Jakob Jensen hævdede overfor Hr. N. Joh. Laursen, at det i Udvalgets Forslag laa, at Sagen vilde komme frem igen, naar Merudgiften paa Grund af de høje Kulpriser var dækket. Udvalget havde derfor næppe noget imod at faa sat en Frist, men denne kunde det ikke nytte at fastsætte, før man vidste, til hvilken Tid man kom under normale Forhold, og det vidste man intet om i Dag. Hvis Hr. N. Joh. Laursen imidlertid ønskede mere frem, end der laa i Udvalgets Forslag, maatte Hr. N. Joh. Laursen stille Forslag om en bestemt Tid. Hr. Mikael Johansen var nu igen inde paa det forfærdelige Budget og den indirekte Beskatning, og selvfølgelig kunde der laves et Agitationsnummer ud af den foreliggende Sag, særlig naar man var ligeglad med, hvilket Standpunkt man indtog. Hr. Mikael Johansen havde spurgt, om man vilde betale Pengem; tilbage til Forbrugerne, hvis Byen vandt Erstatningssagen mod Leverandørerne. Hr. Johansen sad imidlertid selv i Udvalget og mente vel som Byraadets andre Medlemmer, at det var korrekt at anlægge Sagen; om Sagen vilde vindes var noget andet, men i hvert Fald vilde der gaa lang Tid, maaske et Par Aar, inden Sagen kom gennem alle Instancer. Skulde Leverandørerne være til Sinds at standse Sagen, hvis de tabte ved Underretten, vilde det være en let Sag at beregne Gassen og Elektriciteten til en anden Pris. Det var et Højreflertal i Byraadet, der i sin Tid

havde sluttet Kontrakt med Sporvejsselskabet. Fra Talerens Partis Side var der blevet gjort alt for at faa denne Kontrakt anderledes, men det var ikke lykkedes. Taleren havde i det hele ondt ved at forstaa, at Hr. Mikael Johansen havde talt i fuld Alvor. Gas- og Elektricitetsproduktionen vilde i meget kort Tid fordyres med 45000 Kr. paa Grund af de høje Kulpriser, og der kunde løbe meget mere paa, inden man atter kom under rolige Forhold, og disse Penge vilde det være alt andet end tiltalende at komme til at ligne paa Skatten. Det forbavsede Taleren, at nogen kunde undre sig over, at Hr. Møller havde betegnet Gasværket som overkapitaliseret. Selvfølgelig var Værket ikke overkapitaliseret i samme Forstand, som et Aktieselskab kunde være det, men naar der omtrent hvert tiende Aar blev bygget et nyt Værk, medens Anlægssummen blev afdraget gennem 39 Aar, kunde man nok kalde Værket overkapitaliseret Fra socialdemokratisk Side var der da ogsaa ofte blevet gjort opmærksom paa, at der blev afskrevet altfor lidt paa Gasværket. Endvidere havde man gennem Tiderne været altfor stærk tilbøjelig til at tage nye Ledninger paa Laan, i hvilken Henseende man dog nu var kommet ind paa en anden og bedre Politik ved at sætte mange nye Ledninger paa de aarlige Budgetter. Denne Fremgangsmaade var nødvendig, hvis man ikke vilde aflevere en formindsket Formue til Efterkommerne, saaledes som tidligere Byraad havde gjort til det nuværende. Trods Socialdemokraternes Protest havde tidligere Byraad nemlig forbrugt af Formuen for at holde Skatteprocenten nede. Hr. J. C. Petersens Tale om, at Merudgiften burde bæres af alle Byens Borgere, kunde tyde meget smuk, men Hr. J. C. Petersen kunde som Højremand næppe faa Lov til vedblivende at fastholde dette Standpunkt. Taleren ønskede at vide, om Hr. J. C. Petersen til næste Aar vilde være med til at ligne Merudgiften paa Formue- og Lejlighedsskatten. Overfor Hr. J. C. Petersen bemærkede Taleren endvidere, at Forhøjelsen paa den elektriske Drivkraft kun beløb sig til en ringe Brøkdel af de næringsdrivendes Driftsudgifter, og at Statsbanerne fornylig havde forhøjet sine Takster. Han spurgte videre, om Hr. J. C. Petersen ikke ansaa det for nødvendigt at forhøje sine Priser, naar Prisen for Olie og Farver steg. Dersom det ikke var nødvendigt, maatte Priserne i hvert Fald være haarde i Forvejen. Sluttelig anbefalede han Udvalgets Indstilling.

Samuelson oplyste, at man efter Kontrakterne med Sporvejsselskabet og Statsbanerne ikke kunde gøre Fordring paa højere Betaling af disse Institutioner. I 1900 havde Taleren sammen med Belysningsudvalgets 2 Højremedlemmer været med til at foreslaa Forhøjelse af Gasprisen, fordi en saadan var nødvendig, nu var en Forhøjelse ogsaa nødvendig, saa Taleren kunde ikke se Forskellen paa det, der skete dengang og nu. Intet var mere naturligt,

end at Konsumenterne betalte det, som det kostede at producere Varen, og det vilde være unaturligt at lade Folk betale for en Vare, de slet ikke brugte. Socialdemokraterne var og vilde altid være imod indirekte Beskatning, men det var heller ikke indirekte Beskatning at forlange den Pris for en Vare, som den kostede at producere. Taleren forstod ikke, at Hr. Mikael Johansen kunde faa sig selv til i denne Forbindelse at omtale, at Kulprisen paa Budgettet var ansat til 15 Kr. pr. Ton, da det jo var ganske ligegyldigt, om der stod 15 Kr eller 16 ½ Kr., naar de virkelige Kulpriser var mere end dobbelt saa højt oppe. Skulde man vente med en Forhøjelse, til man saa, om Erstatningssagen blev vundet, kunde man komme til at vente flere Aar, og det kunde man ikke. Da Hr. Møller nu havde paavist, hvor uheldig Hr. Mikael Johansen havde været med Omtalen af Gasprisen i andre Byer, skulde Taleren ikke komme ind derpaa. Derimod skulde han overfor Hr. Møller bemærke, at naar Hr. Møller havde fremhævet, at Lønnen til Arbejderne var steget betydeligt, kunde Hr. Møller ligesaa godt have fremført, at Lønnen til Direktøren og Kontorchefen var langt større end i andre Byer.

Simonsen vilde, hvis Hr. N. Joh. Laursen fastholdt sit Forslag om, at Udvalget inden en vis Frist skulde komme med Forslag om Nedsættelse af Priserne, anbefale at stemme imod, idet der aldeles ingen Grund var til at give Udvalget et saadant Mistillidsvotum. Taleren havde saa stor Tillid til Udvalgets Flertal, at han ikke saa Anledning til at følge Hr. Laursen, fordi denne følte Trang til at stille et saadant Forslag. Det viste sig altsaa nu, at Hr. Mikael Johansen havde samme Tendens til at drive Skatteprocenten i Vejret, som Hr. Johansen havde haft de sidste Aar, og man saa nu, at Hr. J. C. Petersen gik i samme Retning. Dette skulde Taleren dog ikke opholde sig ved, da Hr. Møller saa udmærket havde taget sig af de to Herrer.

Møller fastholdt, at man godt kunde kalde Belysningsvæsenet overkapitaliseret. Naar man blev ved at bygge og laante Pengene dertil, saa blev de gamle Maskiner for dyre, naar der intet blev afskrevet. Værket blev nu forrentet med 12 -14 %, men der blev intet afskrevet, og derfor blev Belysningsvæsenet efterhaanden overkapitaliseret. Hvis man benyttede f. Eks. de 8 % til Afskrivning, kunde man naa dertil, at Værket var det værd, som det stod til, men som man hidtil havde baaret sig ad, blev det umuligt at forrente Belysningsvæsenet uden at faa en passende Pris for dets Varer. Taleren havde intet imod at fastsætte en Frist, inden hvilken Udvalget ntter skulde komme til Byraadet med Forslag angaaende Priserne, men maatte dog gøre opmærksom paa, at Byraadet havde Lov til at forlange Forslag herom naar som helst. Tillige kunde Byraadet være forvisset om, at Udvalget nok skulde foreslaa

lavere Priser, naar det lod sig gøre. Det var ret vanskeligt at besvare Hr. Mikael Johansens Spørgsmaal, om man vilde betale Pengene tilbage til Konsumenterne, livis Erstatningssagen blev vundet, idet intet af de nuværende Udvalgsmedlemmer vidste, om de om et Par Aar endnu sad i Byraadet og i Belysningsudvalget. Han kunde dog tænke sig, at man ved at lade en mulig Erstatning gaa i Kommunekassen hurtigere kunde komme ned paa lavere Priser igen. Overfor Hr. Samuelsen bemærkede Taleren, at Direktøren kun havde 4000 Kr i Løn, hvilket ikke var mere, end lignende Stillinger lønnedes med i andre Byer, noget andet var det, naar Direktøren kom paa højeste Lønsats. Til Hr. N. Joh. Laursen bemærkede Taleren, at han mente at have nævnt Gasprisen for alle større Byer med Undtagelse af Odense, hvor Prisen var ca. 1 1/4 Øre over den nuværende Pris i Aarhus. Horsens, som havde samme Pris som Aarhus, vilde efter en nylig kommet Meddelelse om nogle Dage ligeledes foretage en Forhøjelse.

N. Joh. Laursen maatte gøre Hr Jakob Jensen opmærksom paa, at han i sit Forslag havde nævnt en bestemt Dato, nemlig den 1. Oktober. Efter de Udtalelser, der var faldet fra Udvalgets Side, kunde Taleren tage sit Forslag tilbage, idet det nu havde gjort sin Nytte. Han kunde nok indse, at der var en Del i Hr. Møllers Bemærkninger om Værkets Overkapitalisering, men kunde dog ikke ganske erkende den fulde Rigtighed deraf. Ganske vist var der blevet bygget mange Bygninger paa Værket de sidste 10 Aar, men Produktionen og Salget var ogsaa steget. Det var vel rigtigt, at man tidligere havde spist af Formuen, men Taleren var bange for, at man gjorde dette endnu. At det hele nogenlunde gik, skyldtes Byens stærke Udvikling.

Mikael Johansen vilde, hvis han var i Hr. Møllers Sted, faa en flov Smag i Munden over den megen Ros fra Hr. Jakob Jensen og Hr. Simonsen Det var ret mærkeligt, at da der i Fjor forelaa Forslag om Forhøjelse af Afgiften for Vand til Næringsbrug, stemte Hr. Jakob Jensen ikke, og Hr. Møller stemte imod, medens begge de Herrer nu vilde være med til en Forhøjelse af Gasprisen Da Højre sad ved Roret, blev der administreret godt, og da havde man ogsaa en lav Skatteprocent. Siden var der ikke blevet administreret godt, men Højre havde dog Gang efter Gang søgt at holde igen ved at stemme imod de Fordringer, der var blevet stillet fra Flertallets Side. Taleren anbefalede Udvalget, naar det vilde vælge en Defensor, da at finde en Mand, der udtrykte sig mere smagfuldt end Hr. Jakob Jensen.

Christensen fandt Hr. J. C. Petersens Indignation over Forslaget ret forloren og syntes ligeledes, at Hr. Mikael Johansens Standpunkt var ret mærkeligt, idet Forlangendet om at

faa Merudgiften paa Grund af de høje Kulpriser ind under Skatten harmonerede daarligt med Hr. Johansens Stilling til Tilskudet til Hjælpekassen. Naar Vandværksudvalget havde været enigt om at foreslaa at forhøje Afgiften for Vand til Næringsbrug ud fra den Forudsætning, at Vandværket burde bære sig, maatte dets Medlemmer indtage samme Standpunkt, naar det drejede sig om et andet af Byens Foretagender. Til Hr. J. C. Petersen bemærkede Taleren, at Statsbanerne nylig havde erklæret, at de havde Kul nok for de første

2 Maaneder, og at der for dem for ikke længe siden var blevet vedtaget en betydelig Takstforhøjelse. Det var meget rigtigt, at Belysningsvæsenets Overskud var gaaet ned, men det skyldtes flere Omstændigheder, blandt andet, at man nu tog sig af Ledningsnettet i Gaderne, som man tidligere havde forsømt.

Samuelson kunde ikke indrømme, at Hr. N. Joh. Laursens Forslag havde gjort nogen som helst Nytte, da det var en Selvfølge, at Udvalget vilde komme til Byraadet med nyt Forslag, saa snart der var Mulighed derfor.

Simonsen fandt det højst mærkeligt, at Hr. Mikael Johansen vilde forlange, at alle Borgerne skulde være med til at betale Merudgiften paa Grund af Kulpriserne, da Hr. Johansen altid havde hævdet, at Byens Foretagender skulde betale sig, og selv havde stillet Forslag om Forhøjelse af Afgiften for Vand til Næringsbrug, saaledes at Vandværket kunde komme til at betale sig.

Møller havde ikke anmodet de Herrer Jakob Jensen og Simonsen om at være Defensor, men glædede sig altid over at faa Tilslutning til de Forslag, han stillede. Hr. Simonsens Tillid til ham syntes iøvrigt at være ret betinget. Taleren havde ganske rigtigt stemt imod det i Fjor vedtagne Forslag om Forhøjelse af Afgiften for Vand til Næringsbrug, idet han mente, at Forhøjelsen nok kunde have været noget mindre. Han fastholdt sine Udtalelser om Værkets Overkapitalisering.

J. C. Petersen bemærkede i Anledning af det til ham af Hr. Jakob Jensen stillede Spørgsmaal, at han selvfølgelig vilde søge at faa sine Priser op, hvis Prisstigningen for Materialier skulde vise sig at være af varig Natur, men at man ikke straks kunde udligne en øjeblikkelig Stigning. Til Spørgsmaalet, om han vilde være med til at ligne Merudgiften ved Stigningen af Kulprisen paa næste Aars Skat, kunde han svare ja, og dette endda mere efter at Hr. Møller havde antydnet, at den mulige Erstatning skulde gaa i Kommunekassen og altsaa komme alle Skatteyderne tilgode.

Jakob Jensen syntes, at Hr. J. C. Petersen var kommet vel let over sit Svar, da der her var Tale om en Fordyrelse af Raamaterialier paa ca. 300 %. Taleren havde ikke stemt for den foreslaaede Forhøjelse af Afgiften for Vand til Næringsbrug, fordi han frygtede for, at Vandværket skulde miste sine allerstørste Kunder, hvad ogsaa var blevet Tilfældet med Statsbanerne. En saa uklog Politik kunde han ikke give sin Tilslutning.

Mikael Johansen betegnede Hr. Jakob Jensens Udtalelse som ganske perfid, da Hr. Jensen meget godt vidste, at Statsbanerne ikke havde opsagt, Kontrakten med Vandværket for Prisforhøjelsens Skyld, men fordi de ikke kunde bruge artetisk Vand. Det var rigtigt, at Taleren gerne ønskede, at Byens Foretagender skulde bære sig, men han vilde aldrig være med til at naa dette paa kunstig Maade. Det var morsomt at høre Hr. Jakob Jensen rose Belysningsudvalget, naar man erindrede, at Hr. Jakob Jensen for ikke længe siden havde angrebet det og faaet en alvorlig og fortjent Tilrettevisning derfor af Hr. Christensen.

Jakob Jensen var overbevist om, at Byraadet vilde komme til at tiltræde de af ham fremførte Anskuelser om Belysningsvæsenet. Han spurgte Formanden, om de af ham fremførte Udtalelser kunde betegnes som perfide.

Formanden havde optaget de faldne Udtalelser i bedste Mening.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 2. marts 1922 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 594-1911)

Andragende fra Sprøjtefører Larsen om Afsked med Pension.

Anbefalet af Lønudvalget.

Bevilgedes.